

Být novinářem a novinářkou v Česku

Výsledky výzkumné studie

Marína Urbániková

Svoboda médií v Česku

14. místo

World Press Freedom Index
(Reportéři bez hranic, 2023)

0

Počet zavražděných novinářů (od 1992)
(Committee to Protect Journalists)

Doporučení Evropské komise o zajištění ochrany, bezpečnosti a posílení postavení novinářů a dalších pracovníků sdělovacích prostředků v EU (2021)

- Členské státy, mediální sektor, občanská společnost a výzkumní pracovníci by měli spolupracovat, aby získali **více poznatků o násilí a obtěžování** novinářů a novinářek.
- Členské státy se vyzývají, aby přijaly opatření ke zlepšení transparentnosti při podávání zpráv a **shromažďování údajů o útocích a diskriminaci novinářek (...)**.
- Aby bylo možné monitorovat opatření a kroky přijaté k zavedení tohoto doporučení do praxe, měly by členské státy pravidelně shromažďovat **aktuální a ucelené údaje**.

Cíl a metoda

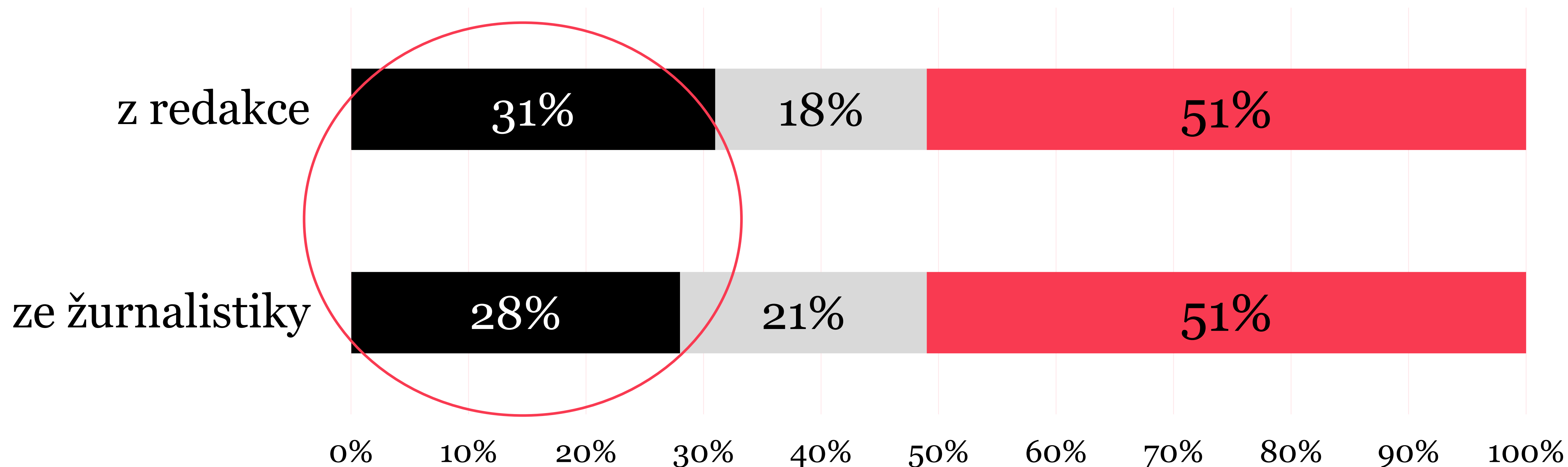
- Cíl: prozkoumat podmínky, za kterých čeští novináři a novinářky vykonávají svou profesi, včetně rizik, kterým při své práci čelí; témata:
 1. pracovní spokojenost a pracovněprávní vztahy,
 2. sladování rodinného a pracovního života,
 3. zkušenosti s obtěžováním a násilím
- Metoda: online dotazníkový průzkum
- Cílová skupina: novináři a novinářky, tj. lidé, kteří se v českých médiích podílejí na tvorbě zpravodajsko-publicistického obsahu

Sběr dat

- Šíření výzvy k vyplnění dotazníku prostřednictvím:
 - vedení redakcí (opakované oslovení vedení 50+ zpravodajských médií)
 - profesních spolků (Syndikát novinářů, Český národní výbor Mezinárodního tiskového institutu)
 - sociálních sítí a osobních setkání
- Sběr dat: září až prosinec 2023
- Celkem **472 respondentů a respondentek**
- Celá zpráva

1. Pracovní spokojenost a pracovněprávní vztahy

Graf 1 Zvažování odchodu z redakce a ze žurnalistiky

■ zvažuje odchod ■ ani zvažuje, ani nezvažuje ■ nezvažuje odchod

ŽENY
v medicích

Graf 3 Osobně pocítované problémy novinářské profese

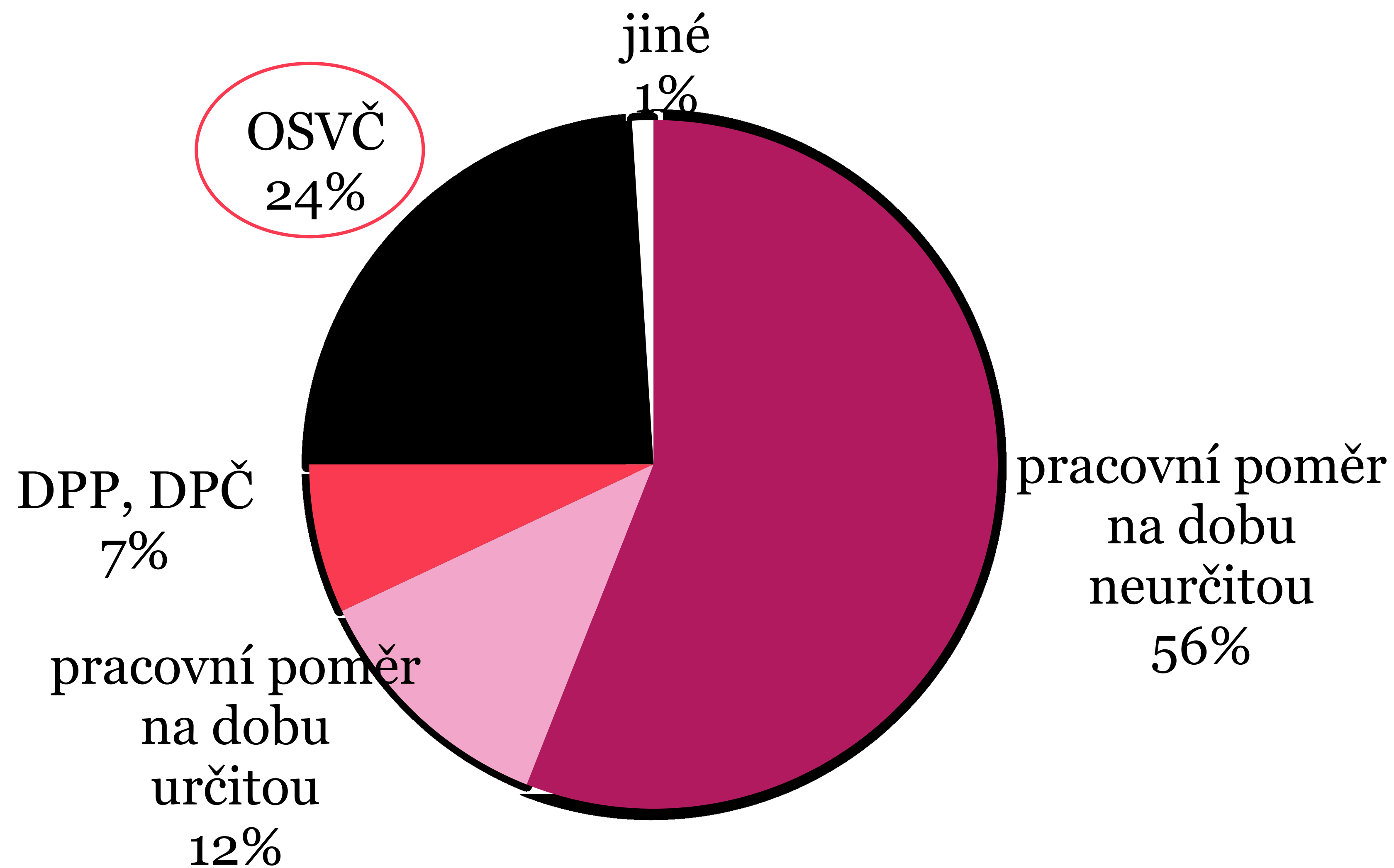

„Zásadní a velmi demotivační je pro mě otázka platu. Jako začínající redaktor mám minimální mzdu, a protože jsem sama a rodinu nemám, je těžké takto fungovat. I když v novinářině vidím smysl a je to můj sen, bojím se, že se nezvládnou uživit.“

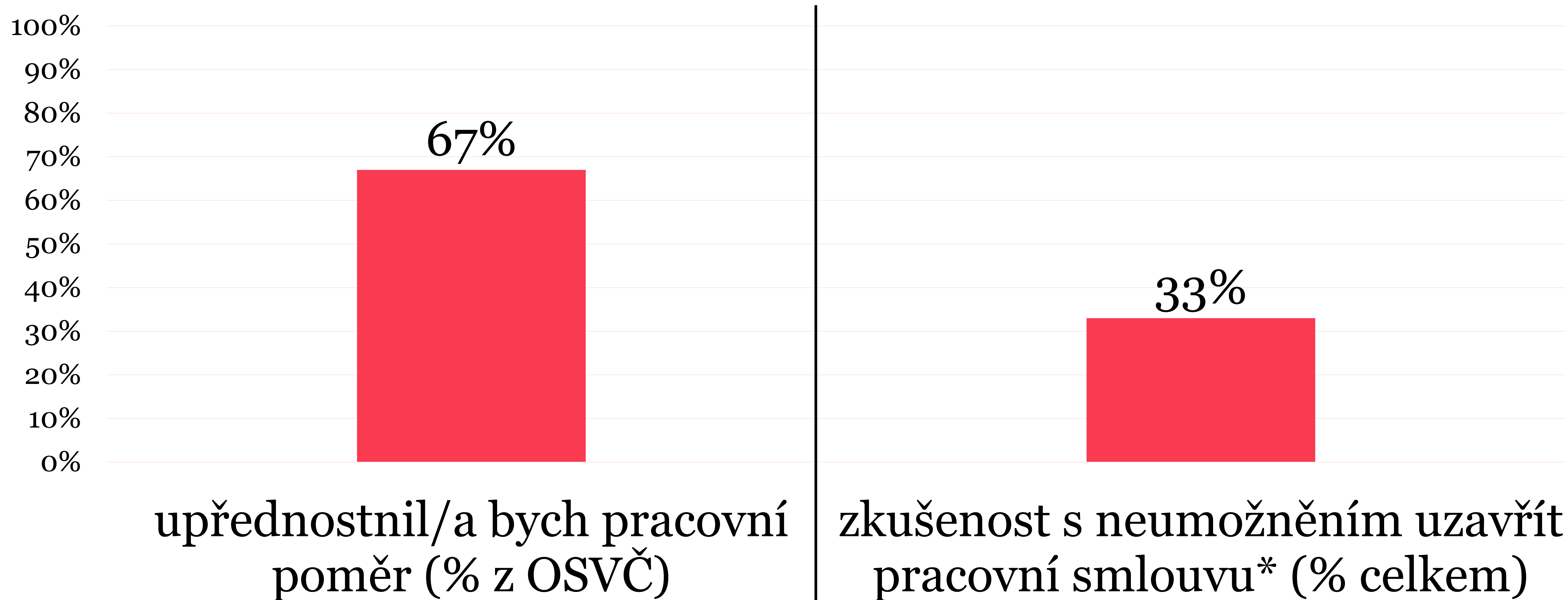

„Jsem také nespokojená s tím, že ani po 10 letech strávených v jednom médiu se mi nepodařilo dosáhnout na zaměstnanecký poměr a stále nedobrovolně pracuji jako OSVČ.“

Graf 4 Pracovněprávní vztahy

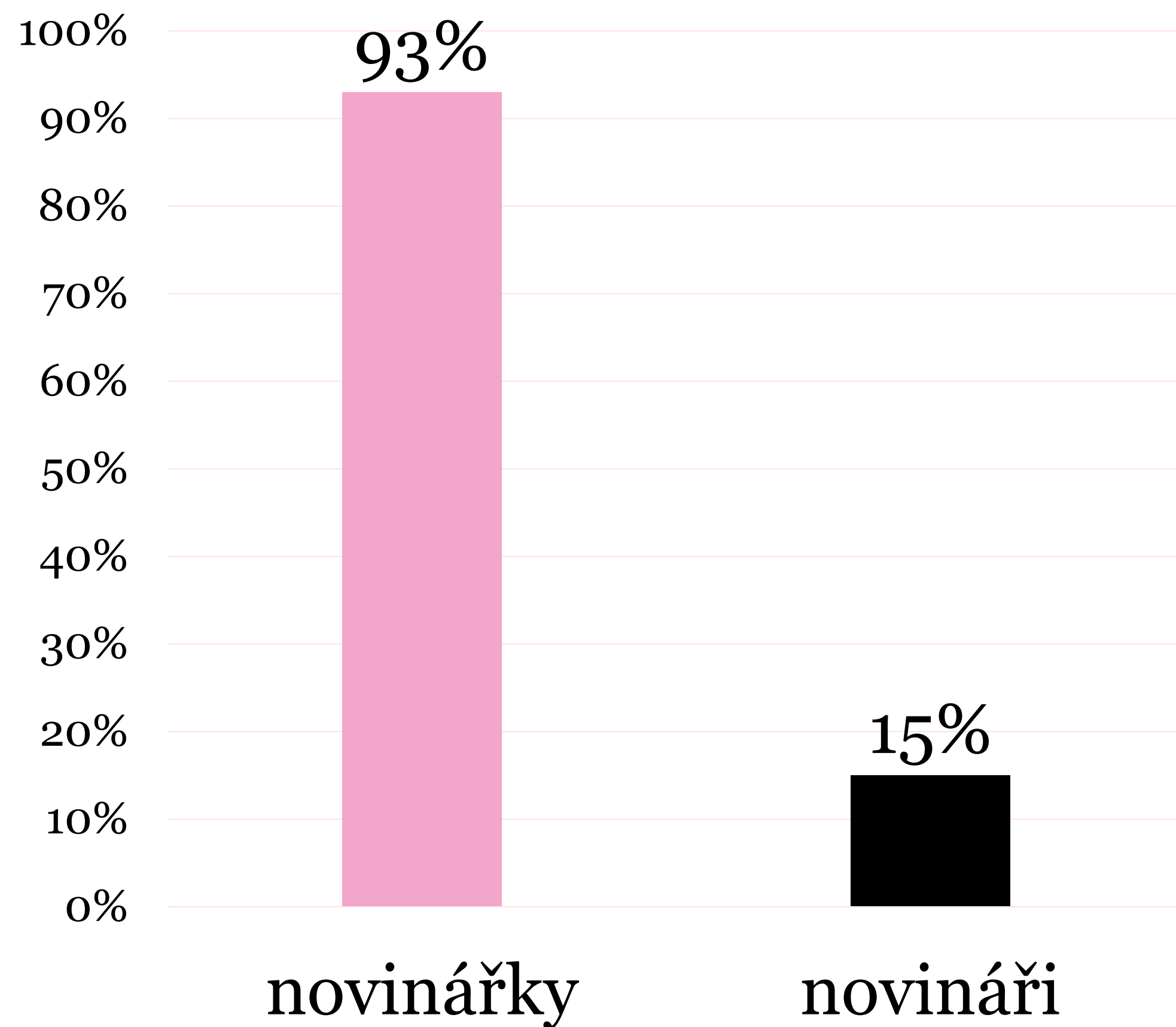
Graf 5 Švarcsystém

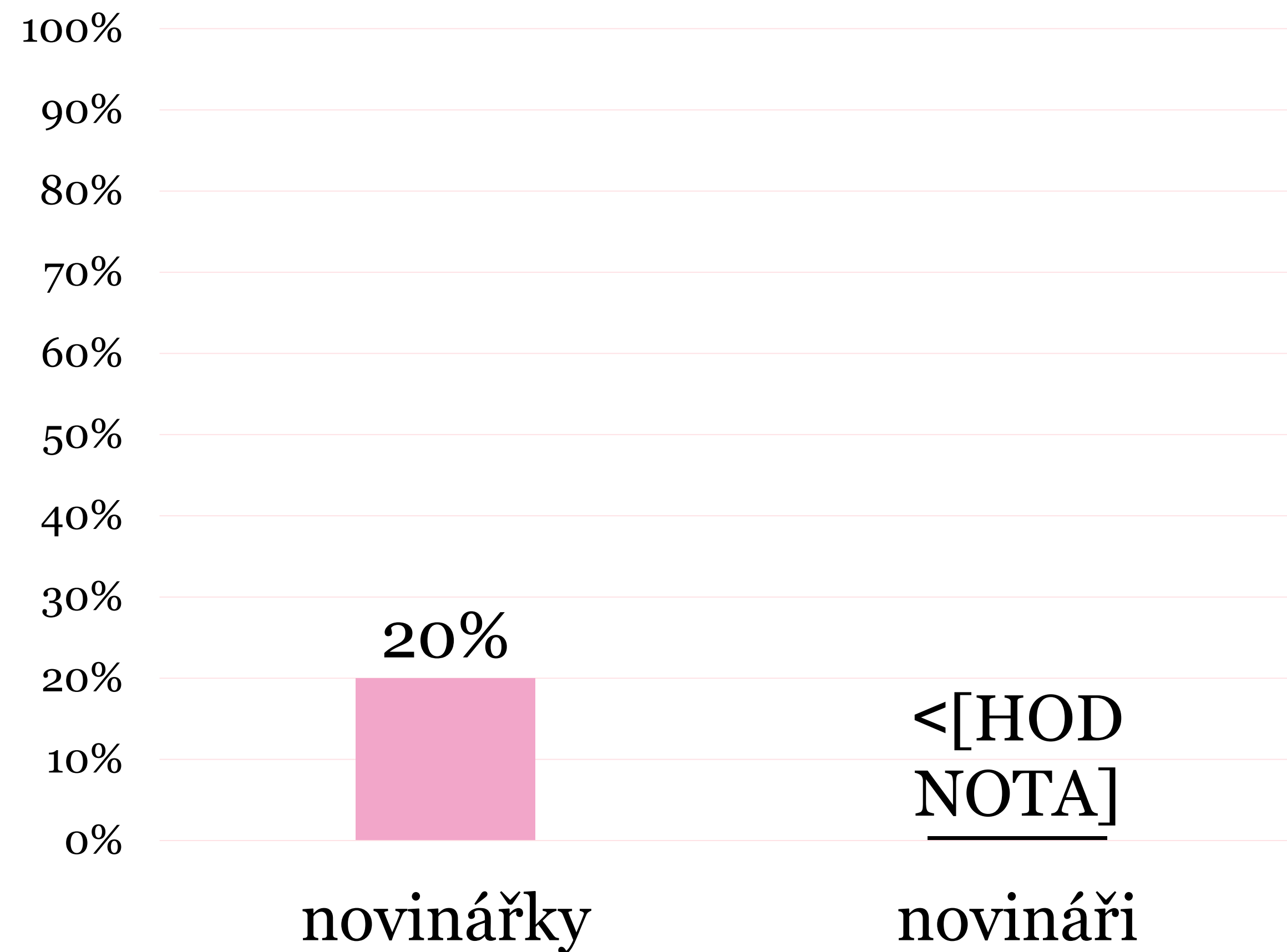
**Stalo se Vám někdy v průběhu Vaší novinářské kariéry, že jste v redakci pracoval/a jako osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ), měl/a jste zájem o uzavření standardní pracovní smlouvy, ale zaměstnavatel Vám to neumožnil, i když jste o to formálně nebo neformálně žádal/a?*

2. Slad'ování rodinného a pracovního života

Graf 6 Alespoň nějaká doba na mateřské/rodičovské dovolené

Graf 7 Osobní zkušenost s horším zacházením v práci z důvodu rodičovství

*„Jsi žena, budeš mít brzy rodinu,
potřebujeme full time nasazení“.*

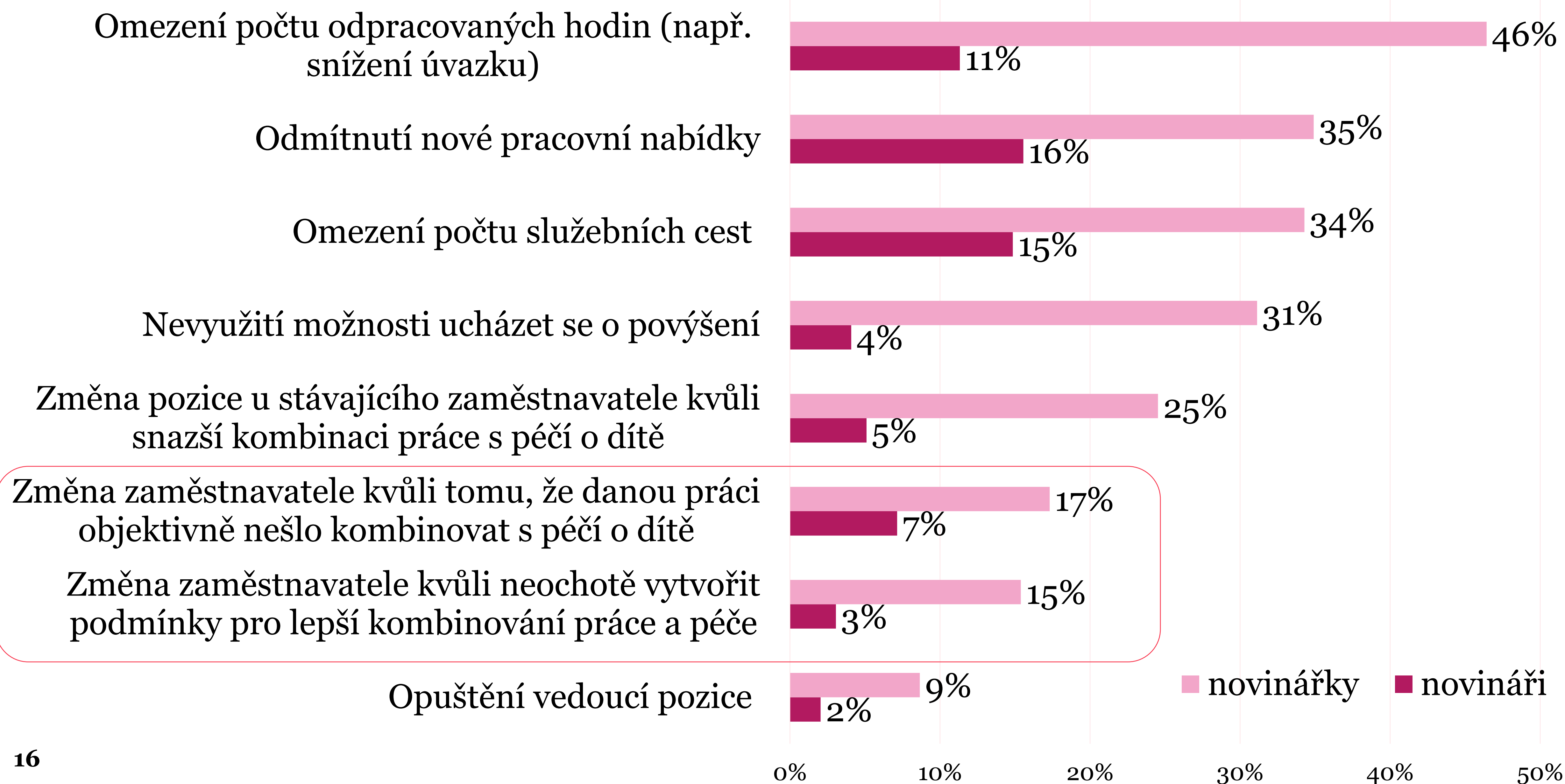

*„Šéf se mě zeptal, co ze mě bude mít, když
bude dítě nemocné. A k čemu mu budu, když
budu chtít další. Nezastal se mne nikdo,
proto jsem změnila redakci i zaměření.“*

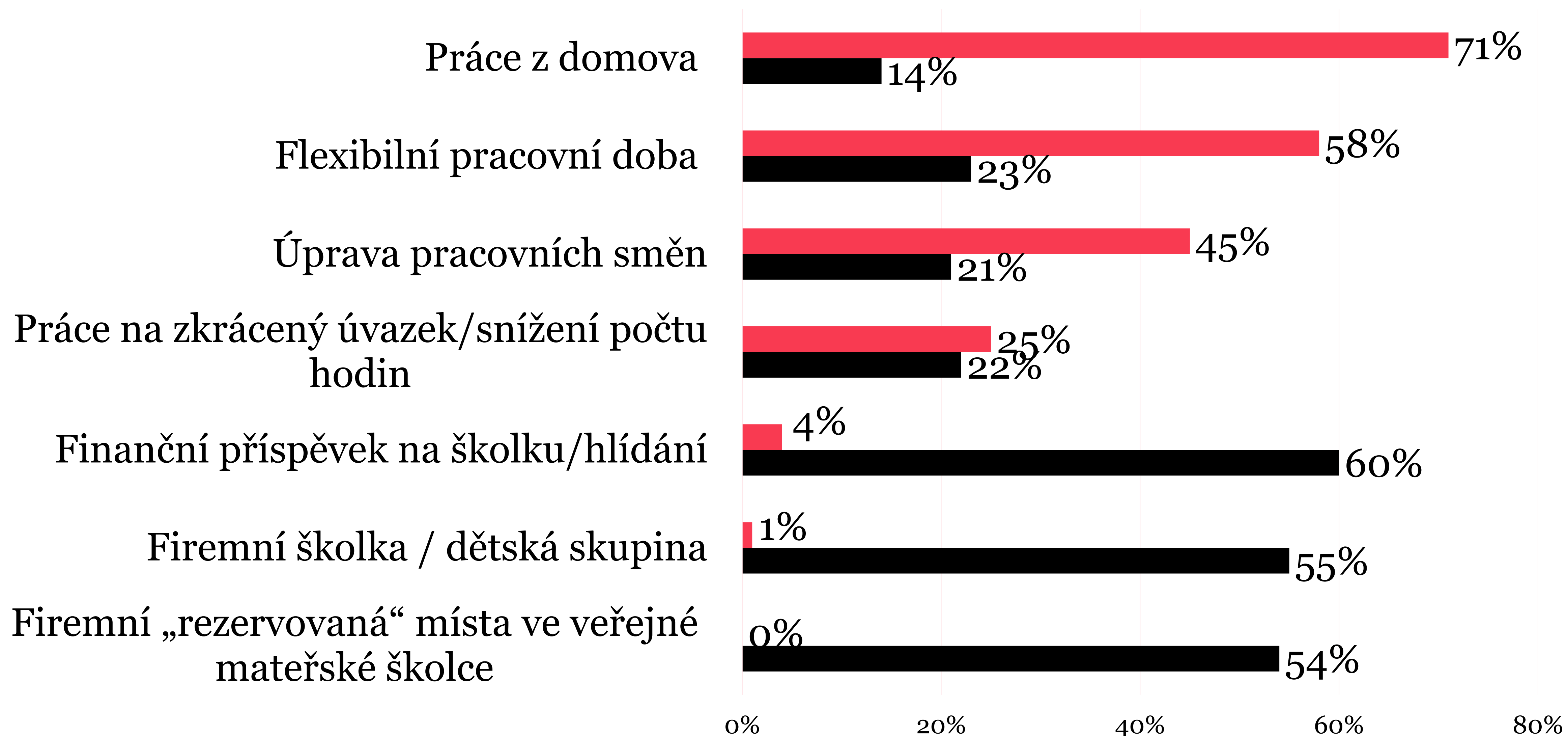

*„Bývalý nadřízený mi řekl, že neví, co by v redakci
dělal s matkou tří malých dětí.“*

Graf 8 Ústupky v kariéře přijaté kvůli rodičovství

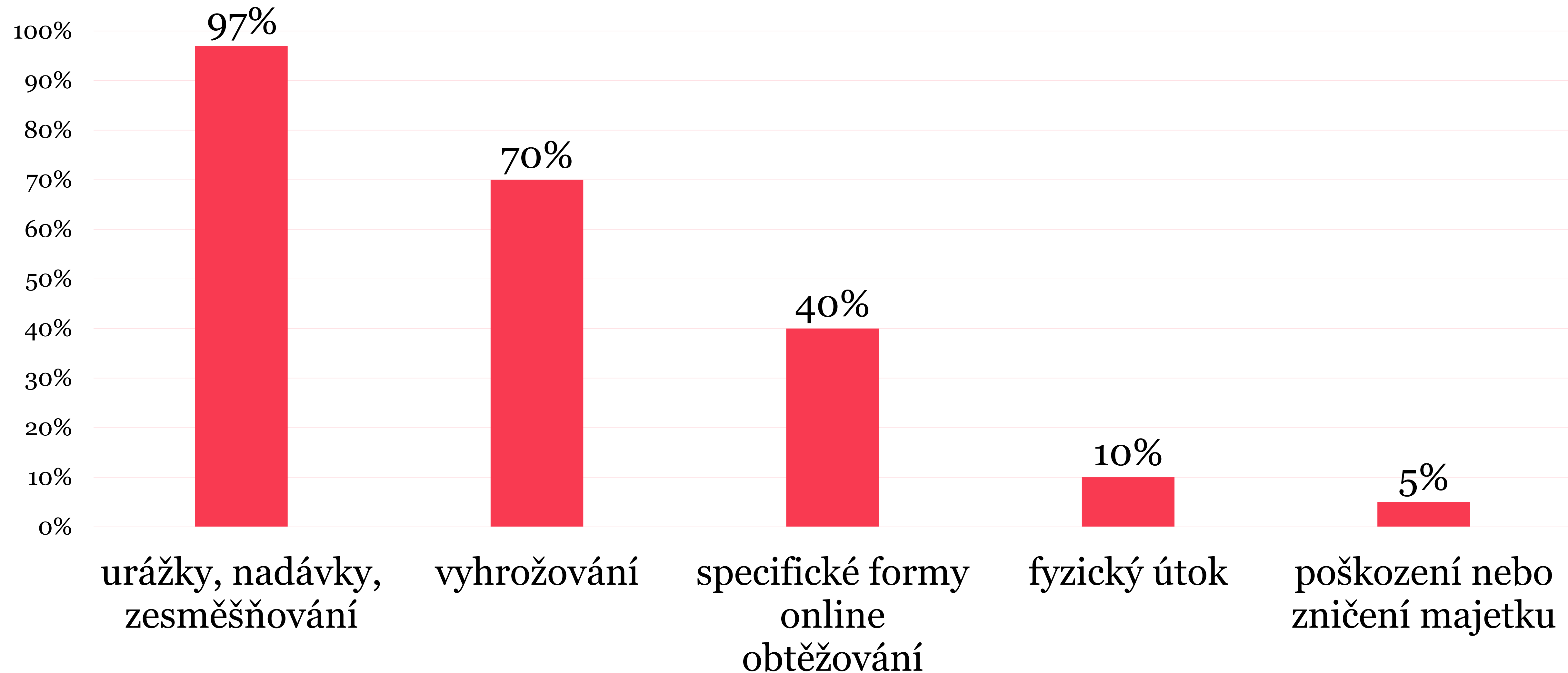
Graf 9 Slad'ovací opatření: využívání a zájem

■ Využívám/využíval(a) jsem ■ Nevyužívám/nevyužíval(a) jsem, ale měl(a) bych zájem

3. Zkušenosti s obtěžováním a násilím

Graf 10 Zkušenosti s nenávisnými projevy a násilím

*„frigidní feministka,
co nemá chlapa“*

*„vypadá hrozně, je stará,
vyschlá atd.“*

*„ženská tomu nemůže rozumět, měla by jít radši do
kuchyně vařit manželovi oběd apod.“*

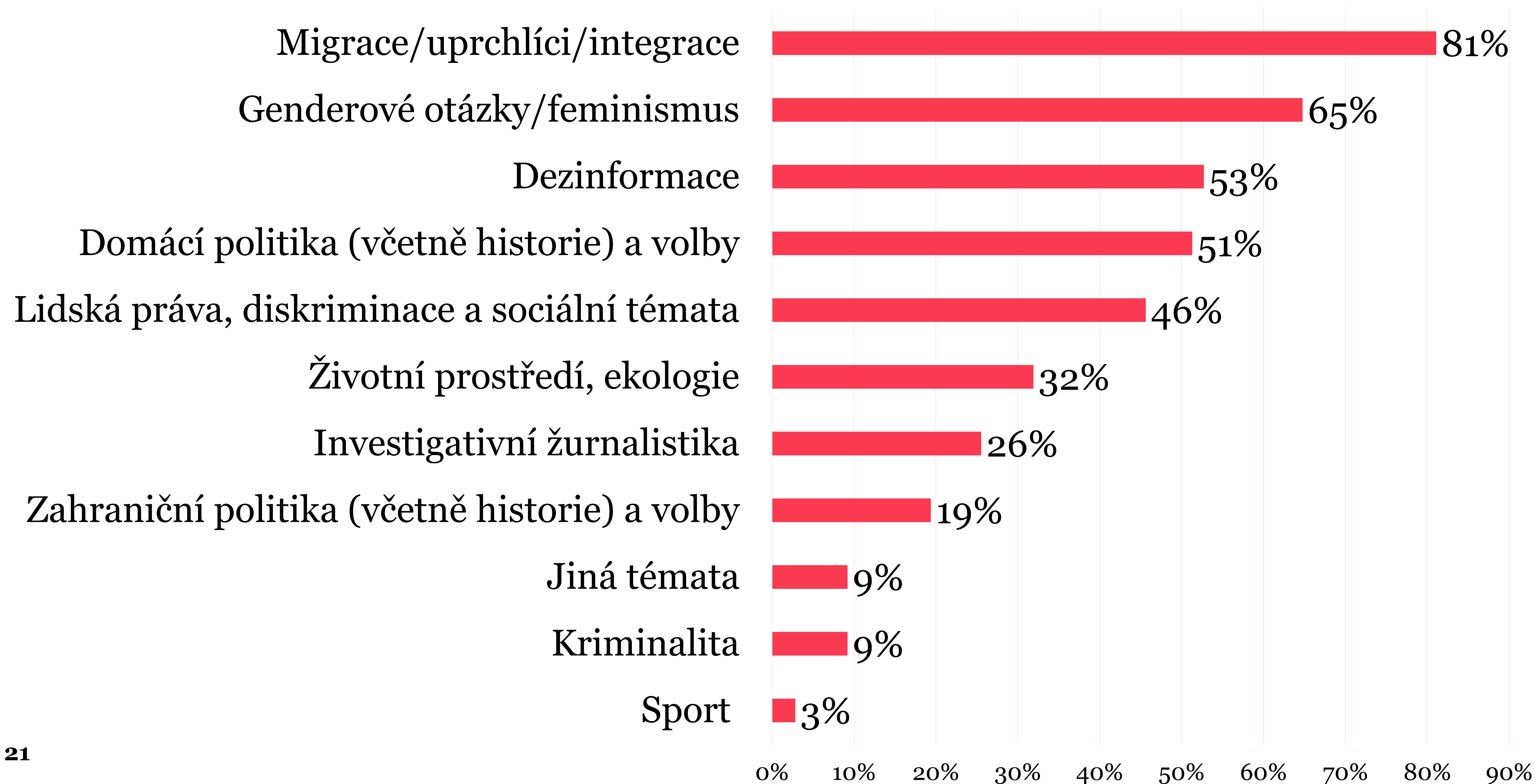

„no jo, studentka, ta ještě nic neví“

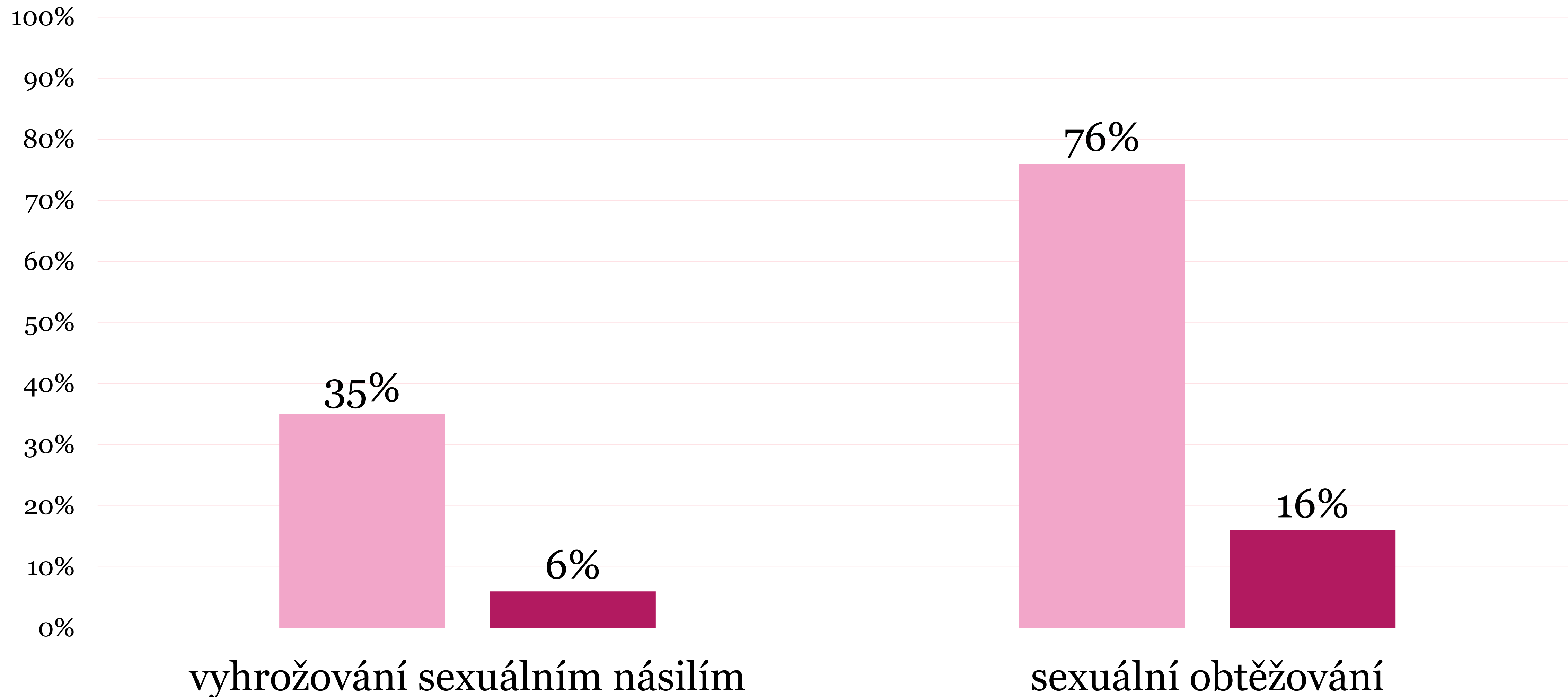

„vratte se, odkud přišel váš otec“

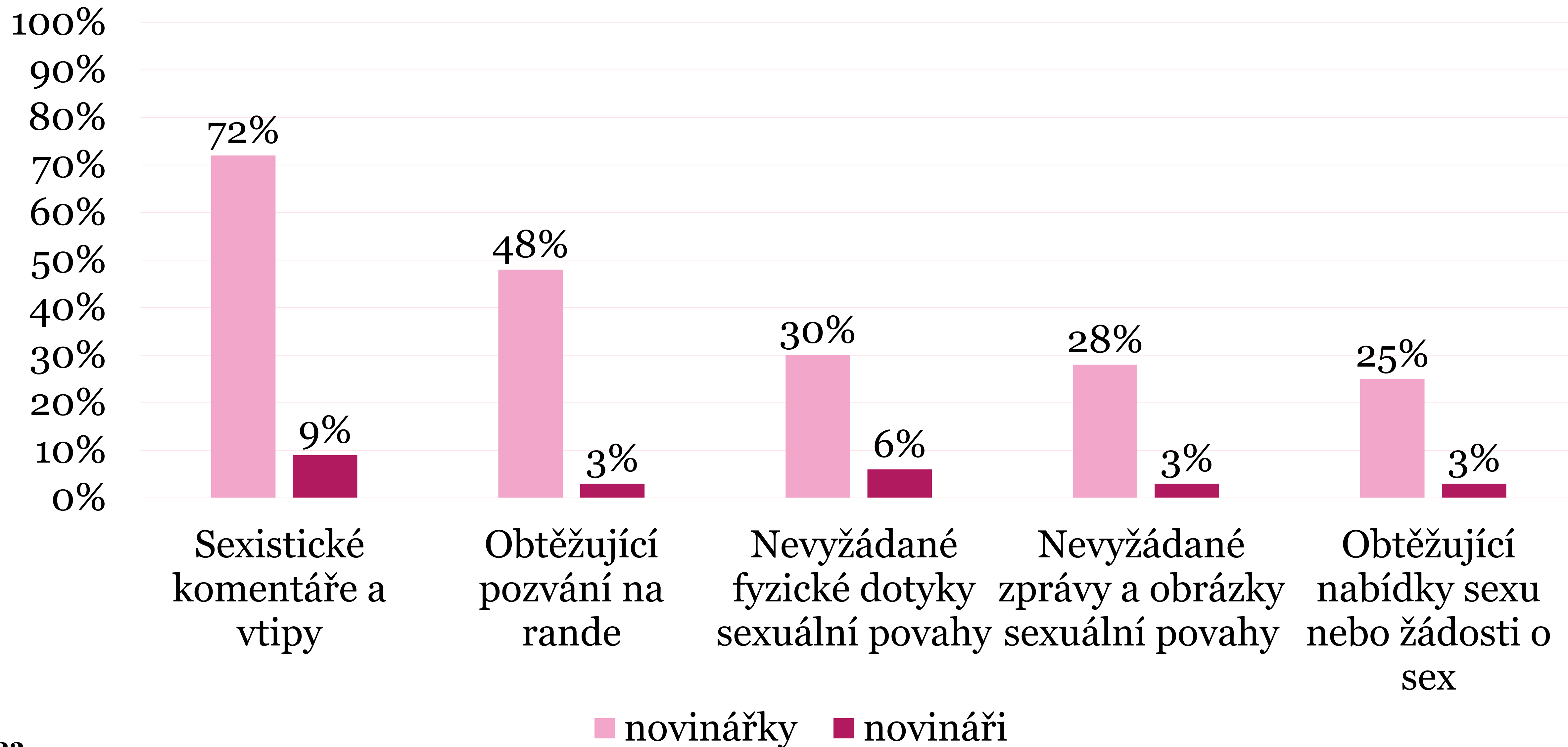
Graf 11 Témata, která ve zvýšené míře vyvolávají útoky

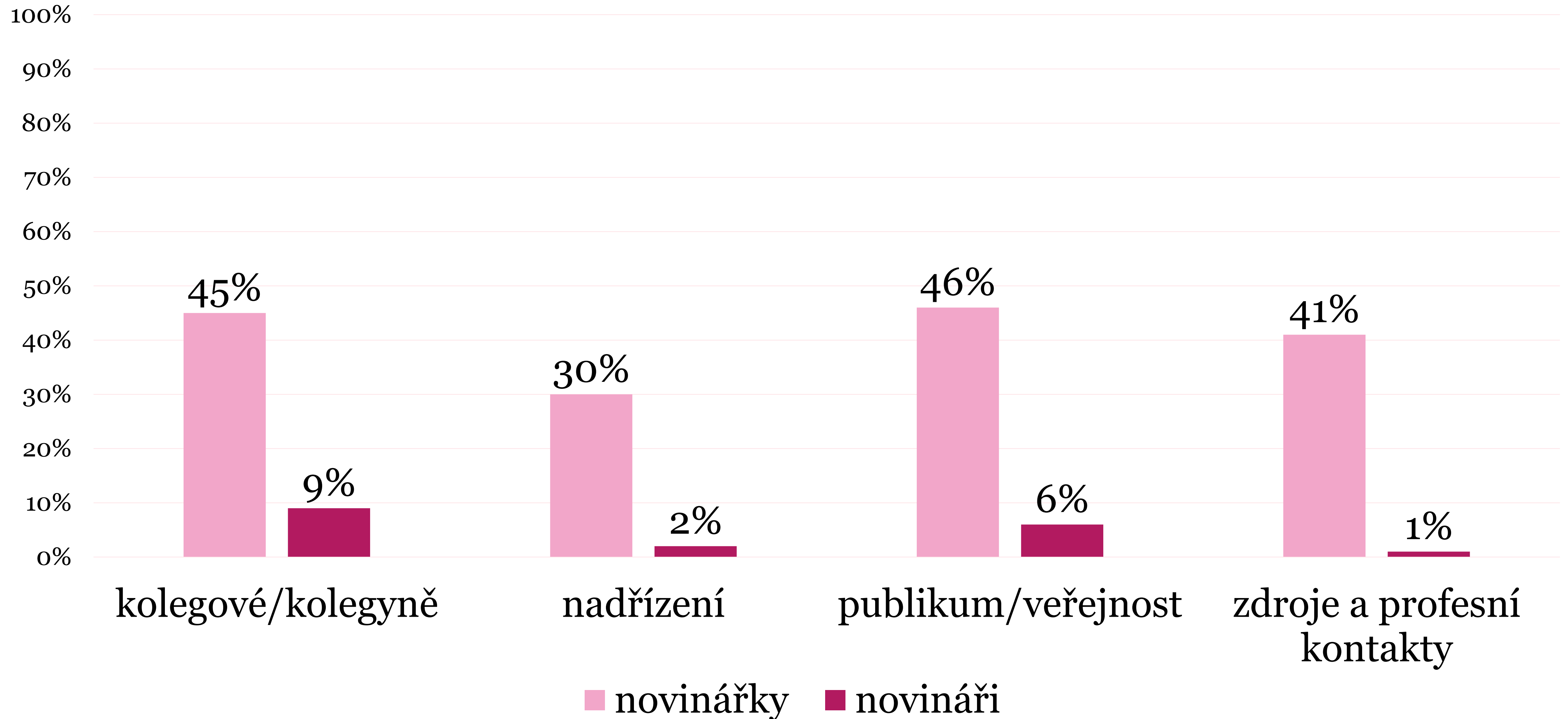
Graf 12 Vyhrůžování sexuálním násilím a sexuální obtěžování

Graf 13 Zkušenosti s různými formami sexuálního obtěžování

Graf 14 Zkušenosti se sexuálním obtěžováním dle aktérů

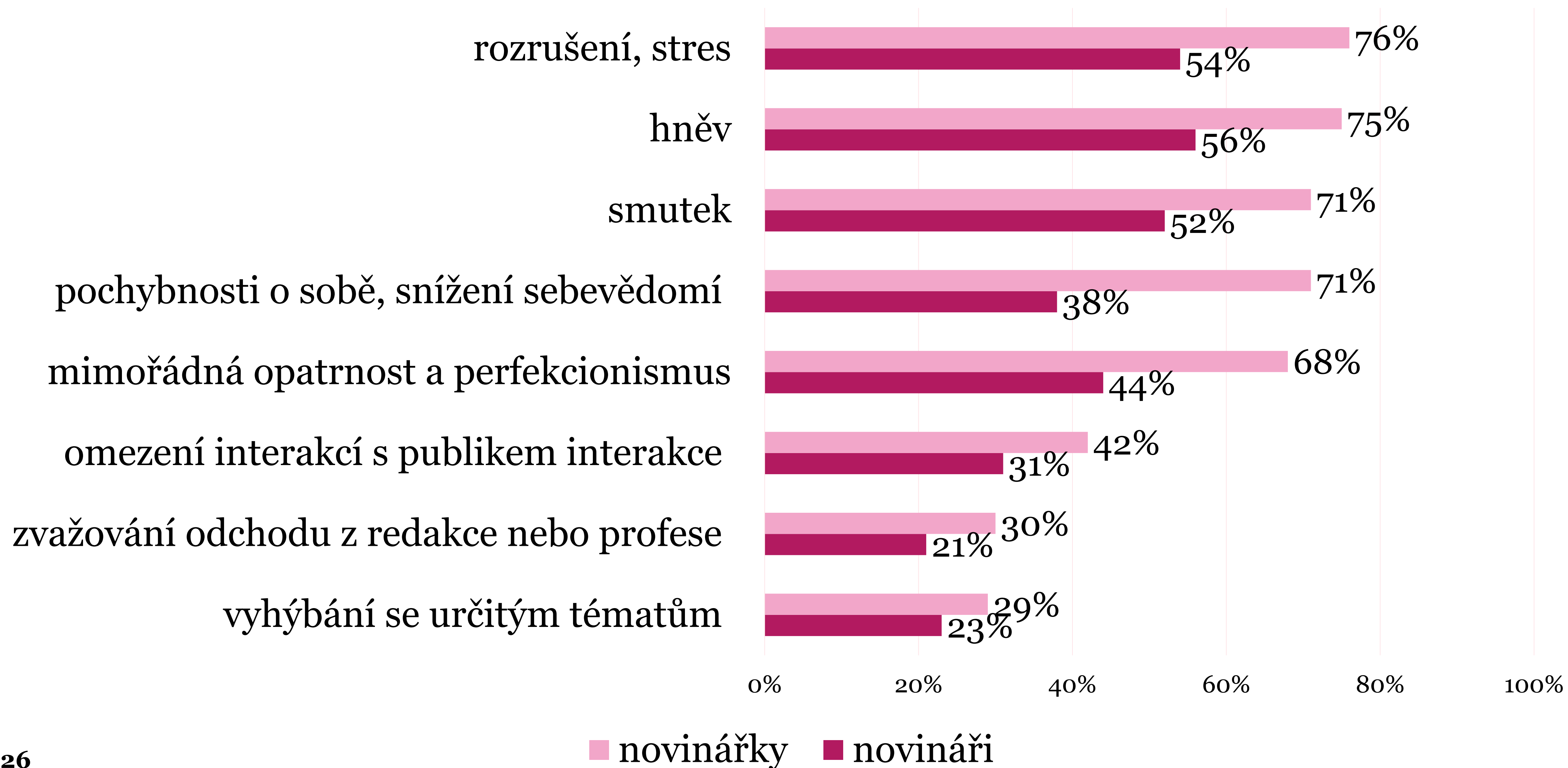
*„Plácání po zadku od nadřízeného (i bičíkem),
neustálé komentování vzhledu a oblečení, po tom,
co jsem měla nějaký příspěvek, tak se
komentovalo pouze to, jak jsem u toho vypadala.“*

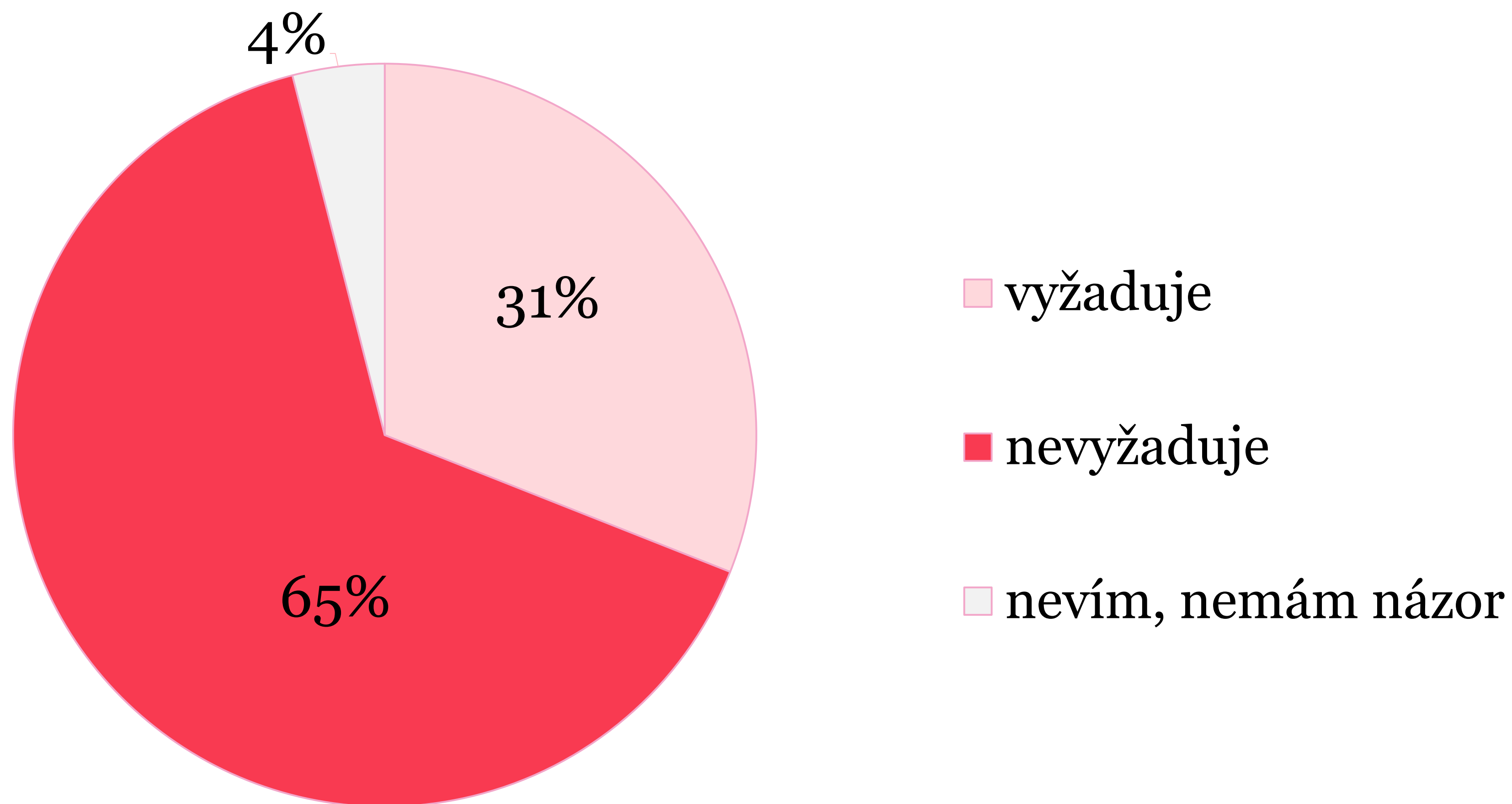
*„Ze strany kolegy, který mi zajel rukou až do rozkroku,
když jsem měla sukni a nakláněla se přes stůl, abych
zapojila nějaký přístroj pro úspěšné vedení porady.*

*Plácání po zadku na chodbách televize. Hlasité
komentáře o mé postavě od neznámých lidí na těchto
chodbách.“*

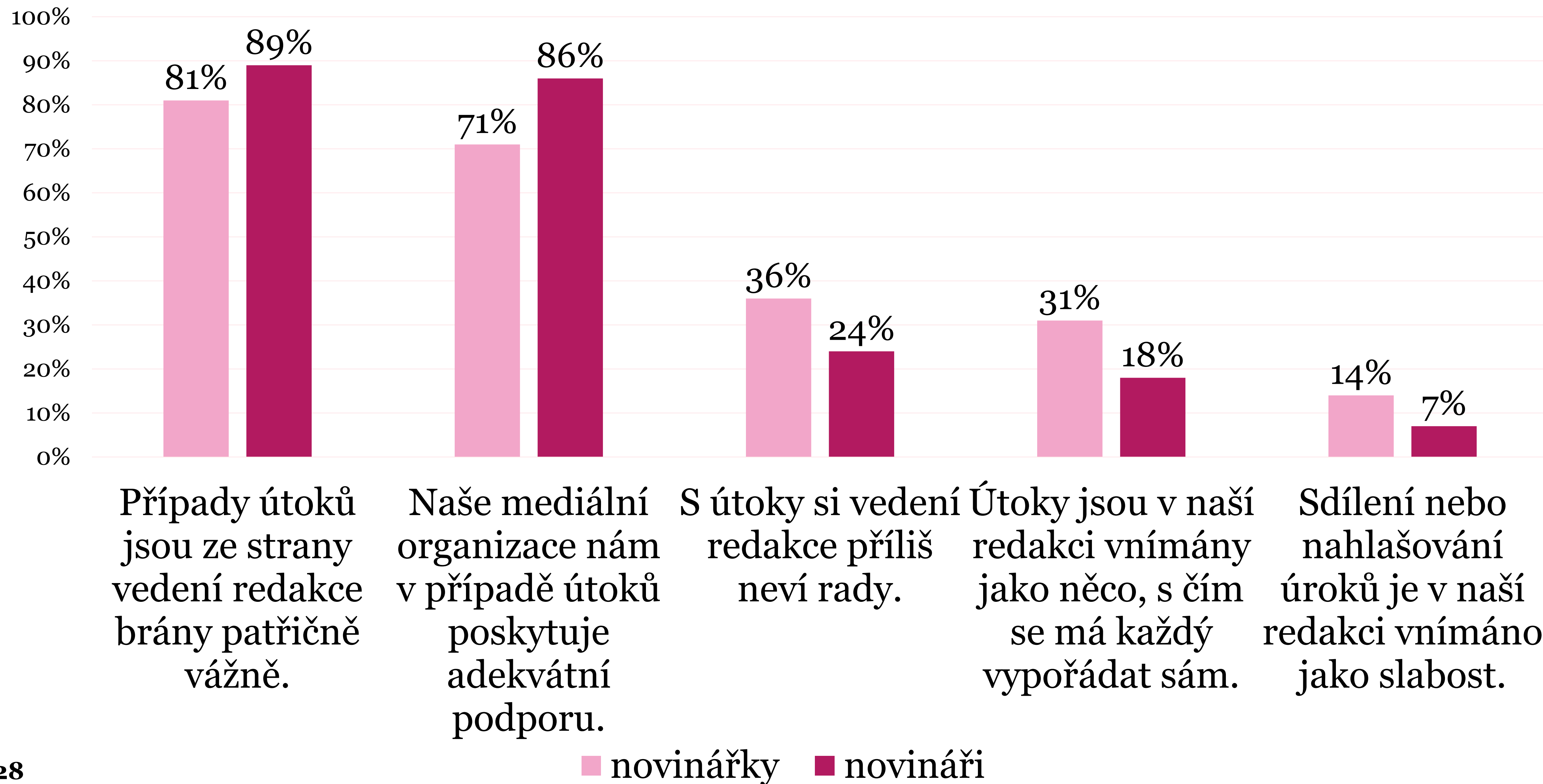
Graf 15 Pociťované dopady útoků ze strany veřejnosti

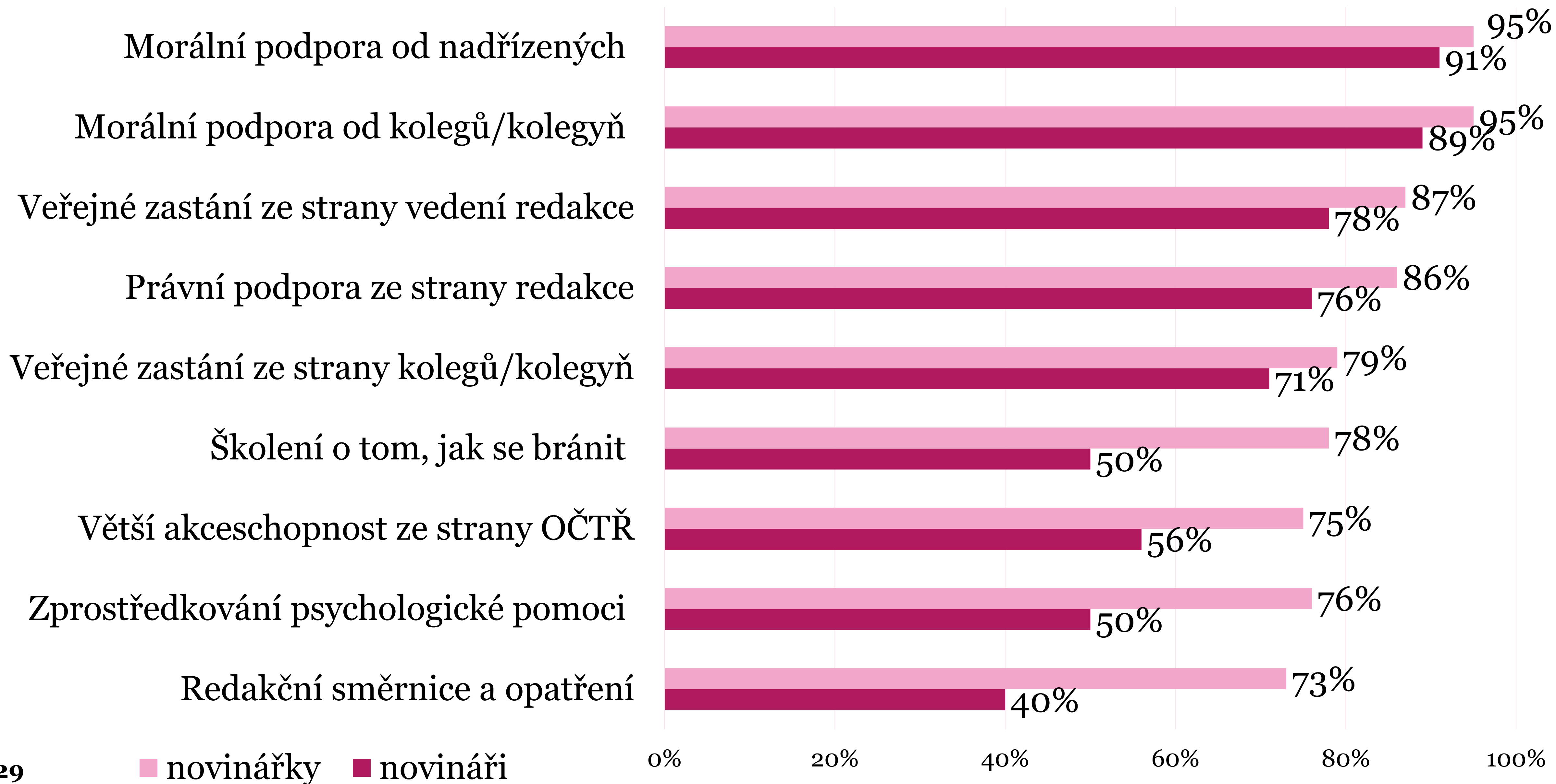
Graf 16 Vyžadování online přítomnosti a budování osobní značky na sociálních sítích ze strany vedení redakce

Graf 17 Pociťovaný přístup redakce v případě útoků

Graf 18 Vnímaná důležitost různých forem podpory

DĚKUJI ZA POZORNOST

Kontakt:

Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, PhD.
urbaniko@fss.muni.cz

ŽENY
v médiích